

Biblioteksplan för Aneby kommun 2016-2020

Antagen av kommunstyrelsen 2016-12-05 § 170

17§ Kommuner och landsting ska anta biblioteksplaner för sin verksamhet på biblioteksområdet.

(Utdrag ur Bibliotekslag SFS 2013:801)

Biblioteksplanen för Aneby kommun är ett styrande dokument för all kommunens biblioteksverksamhet och är uppdelad i ett avsnitt som berör folkbibliotek och ett avsnitt som berör skolbibliotek.

Syftet med en biblioteksplan är, förutom att uppfylla bibliotekslagens krav på en kommunal biblioteksplan, att tydliggöra bibliotekens uppdrag och understryka vikten av en aktiv biblioteksverksamhet med invånare och användare i fokus. Biblioteksplanen ger också en överblick av och är ett verktyg i planering, uppföljning och förbättring av bibliotekens verksamhet. Det är nödvändigt att biblioteksplanen möjliggör en strukturering och utveckling av bibliotekens verksamhet utifrån kommunens särart och förutsättningar, samt med en stor lyhördhet gentemot samhällets utveckling i stort. *Biblioteksplan för Aneby kommun 2016-2020* ska mynna ut i aktuella årliga verksamhetsplaner för respektive biblioteksverksamhet där tillvägagångssätten för att genomföra planerad biblioteksutveckling mer konkretiseras.

Gemensamt för all biblioteksverksamhet i kommunen är, enligt *Bibliotekslag SFS 2013:801*, uppdraget:

2§ Biblioteken i det allmänna biblioteksväsendet ska verka för det demokratiska samhällets utveckling genom att bidra till kunskapsförmedling och fri åsiktsbildning. Biblioteken i det allmänna biblioteksväsendet ska främja litteraturens ställning, och intresset för bildning, upplysning, bildning och forskning samt kulturell verksamhet i övrigt. Biblioteksverksamhet ska finnas tillgänglig för alla.

Målgruppen för biblioteksverksamheten är alla, och särskild uppmärksamhet ska ägnas åt personer med funktionsnedsättning, de nationella minoriteterna och personer med annat modersmål än svenska. Folkbiblioteken ska också ägna särskild uppmärksamhet åt barn och ungdomar. (Prioriterade grupper 4§ och 5§, Folkbibliotek 8§ *Bibliotekslag SFS 2013:801*)

Folkbibliotek

Folkbiblioteken i Aneby kommun utgörs av Aneby bibliotek lokaliserat i centrum av Aneby tätort och filialen Frinnaryds bibliotek belägen i Frinnaryds bygdegård. Folkbiblioteken i Aneby kommun har som ambition att vara kommuninvånarnas bibliotek; Bibliotek som formas och utvecklas i samverkan mellan bibliotekens personal och dess användare, bibliotek som är tillgängliga

anpassat efter användarnas behov och bibliotek som kommuninvånarna kan vara stolta över. Ett steg i detta arbete är, det redan verkställda, införandet av meröppet på Aneby bibliotek. Meröppet är ett system som möjliggör bruk av bibliotekets lokaler och resurser även under de tider biblioteket inte är bemannat med personal.

Folkbiblioteken i Aneby kommun ska vara en plats för olika typer av möten; Möten med andra människor, möten med sig själv och möten i och med kulturen.

All folkbiblioteksverksamhet i Aneby kommun utgår från uppdraget i bibliotekslagen att verka för det demokratiska samhällets utveckling (2§ *Bibliotekslag SFS 2013:801*), och formuleringen i Aneby kommuns värdegrund: ”Vi gör vanliga saker ovanligt bra!” (*Strategisk plan 2015-2018*) är en ledstjärna i verksamheten. De fem övergripande målen för Aneby kommuns verksamhet i *Strategisk plan 2015-2018* kombinerat med bibliotekets lagstadgade uppdrag har lagt grunden för arbetet att formulera de sju utvecklingsområden som folkbiblioteksverksamheten i Aneby främst ska fokusera på under 2016-2020:

I. Aneby bibliotek ska ha kompetent personal som ger ett gott bemötande

All biblioteksverksamhet utgår från bibliotekspersonalen och dess kompetens; Personalen är bibliotekets viktigaste resurs.

Idag förverkligas målet genom:

- God service – bemannade öppettider, tillgänglig personal, trevligt bemötande, personlig service.
- Kollegialt utbyte – arbetsmöten, nätverk.
- Kompetensutveckling – för all personal, planerad utifrån verksamhetsplan, omvärldsbevakning.
- Arbetsmiljö – kartläggning, kontinuerligt arbete kring prioriteringar och förebyggande av stress.

Under 2016-2020 ska biblioteket:

- Föra ett kontinuerligt och processinriktat samtal i arbetsgruppen kring bibliotekets uppdrag och bibliotekspersonalens roll och behov av ny kompetens.
- Föra ett kontinuerligt samtal i arbetsgruppen om förvärv, urval och bestånd.
- Utforma kompetensanalys för all bibliotekspersonal – använda kompetens, planera kompetensutveckling och studiebesök.
- Prova nya arbetsmetoder – utvärdera, anpassa.
- Verka för utåtriktat och uppsökande arbetssätt präglad av närvaro, tillgänglighet och synliggörande.

- Verka för upplevelsen av personalens närvaro och tillgänglighet även under meröppettid.
- Vid nyrekrytering aktivt utvärdera vilken kompetens som behövs utifrån bibliotekets aktuella roll och utformning.

Strategiska samverkanspartners:

- Regionbibliotek Jönköpings län
- Folkbibliotek
- Nätverk inom kommunförvaltningen
- Aneby kommuns kommunikationsteam
- Aneby kommuns HR-team
- Specialist på offentliga miljöer

2. Aneby bibliotek ska arbeta med läsfrämjande och språkutveckling

7§ Folkbiblioteken ska särskilt främja läsning och tillgång till litteratur.

Folkbiblioteken ska verka för att öka kunskapen om hur informationsteknik kan användas för kunskapsinhämtning, lärande och delaktighet i kulturlivet.

8§ Folkbiblioteken ska ägna särskild uppmärksamhet åt barn och ungdomar för att främja deras språkutveckling och stimulera till läsning, bland annat genom att erbjuda litteratur utifrån deras behov och förutsättningar.

(Utdrag ur *Bibliotekslag SFS 2013:801*)

Idag förverkligas målet genom:

- Kompetent bibliotekspersonal – ekonomiska resurser öronmärkta för bibliotekets arbete för barn och ungdomar, personlig service, god kännedom om bibliotekets utbud, god kännedom om litteratur och kultur, regelbundna mediesamtal i personalgruppen kring läsfrämjande, läslust och litteratur, samt om bibliotekets läsfrämjandearbete.
- Formulering av strategier för läsfrämjande och språkutveckling – *Läsfrämjandestrategi för Aneby folkbibliotek och Gemensam läsfrämjandeplan antagen av folkbiblioteken i Jönköpings län och Regionbibliotek Region Jönköpings län, 1 januari 2016-31 december 2017.*
- Aktiviteter med fokus på litteratur och språk – författarbesök, boksamtal, skivrarworkshops, bokprat, språkcaféer.
- Aktiviteter riktade till barn och ungdomar – medverkan på föräldramöten, utdelning av *Barnens första bok*, biblioteksvisningar för barn, högläsning för barn i biblioteket och på olika platser i kommunen, läsutmaningar.

Under 2016-2020 ska biblioteket:

- Implementera *Läsfrämjandestrategi för Aneby folkbibliotek* i årliga verksamhetsplaner.
- Arbeta läsfrämjande för alla, men har ett särskilt fokus på prioriterade grupper och barn och ungdomar, samt läsande förebilder.
- Prova, utvärdera och utveckla olika typer av gränsöverskridande läsfrämjande metoder – vidgat textbegrepp med berättelsen i olika format.
- Möjliggöra spontana och organiserade litterära samtal, både fysiskt och digitalt – tillhandahålla lokaler och litteratur till boksamtal.
- Skapa flexibla och tillgängliga rum i bibliotekslokalen, som inspirerar till läsning.
- Utveckla arbetsgruppens och användarnas kompetens inom tekniska resurser för olika typer av läsning på olika språk, samt förmedla dessa resurser utifrån användarens behov och önskemål.
- Aktivt marknadsföra biblioteket och dess resurser genom utåtriktat arbete, uppsökande verksamhet och deltagande i aktiviteter och arrangemang i kommunen – kreativ marknadsföring och synliggörande av litteratur, olika sätt att läsa.

Strategiska samverkanspartners:

- Regionbibliotek Jönköpings län
- BVC, familjecentralen, förskolan, öppna förskolan, skolan
- Aneby kommuns sociala avdelning
- Aneby kommuns kommunikationsteam
- Aneby kommuns SFI-utbildning
- Krösabiblioteken

3. Aneby bibliotek ska verka för kreativitet, inspiration och reflektion

2§ Biblioteken i det allmänna biblioteksväsendet ska verka för det demokratiska samhällets utveckling genom att bidra till kunskapsförmedling och fri åsiktsbildning. Biblioteken i det allmänna biblioteksväsendet ska främja litteraturens ställning och intresset för bildning, upplysning, utbildning och forskning samt kulturell verksamhet i övrigt.

(Utdrag ur *Bibliotekslag SFS 2013:801*)

Idag förverkligas målet genom:

- Interaktiv kulturell verksamhet – konstutställningar, föreläsningar, författarbesök, språkcaféer, teater, bokprat, praktisk kreativ verksamhet.
- Medieurval – brett utbud av medier, utvalt med mål att lyfta olika infallsvinklar gällande samma tema och för att spegla samhällets utveckling.
- Exponering av bibliotekets utbud – skyltning, boktips, marknadsföring via hemsida och sociala medier, tillgängligt elektroniskt medieutbud i form av e-böcker, digitala tidningar och tjänster anpassade för personer med läsnedsättning.
- Biblioteket som mötesplats – rum för samtal och interaktion.

Under 2016-2020 ska biblioteket:

- Ha ett kreativt arbetssätt – arbeta utifrån ett brett kulturbegrepp, prova, utvärdera och utveckla olika tillvägagångssätt.
- Utvecklas vidare som invånarnas bibliotek – utveckling av meröppet, möjliggörande för invånarna att interagera med varandra i form av medietips eller personliga konstutställningar, öka nyttjandet av bibliotekslokalen för en mängd olika ändamål, ta vara på och lyfta fram de resurser som finns i Aneby kommun, erbjuda lokala kulturutövare en arena, välkomna icke-traditionell biblioteksverksamhet i bibliotekets lokaler.
- Utveckla barnavdelningen – tillgänglig informationsteknik anpassad för barnens kunskap och behov, medier placerade med utgångspunkt i barnens sätt att söka, en lokal präglad av lekfullhet och läslust.
- Möjliggöra eget skapande – erbjuda utställningsmöjligheter, skapa utrymmen för kreativitet i bibliotekslokalen.
- Skapa plats för reflektion – lugna avskilda sittplatser, utmana och aktivera besökare med oväntade intryck, synliggöra bibliotekets resurser, möjliggöra samtal och debatt.
- Arbeta utåtriktat – kreativ marknadsföring, delaktighet i aktiviteter utanför biblioteket, verka för kreativitet, inspiration och reflektion på bibliotekets digitala och sociala medier.

Strategiska samverkanspartners:

- Lokala studieförbund och föreningar
- Lokala enskilda kulturutövare
- Specialist på offentliga miljöer

- Aneby kommuns kommunikationsteam
- Aneby kommuns kultur- och fritidsverksamhet
- Höglandets IT

4. Aneby bibliotek ska nå nya användare

*2§ (...) Biblioteksverksamhet ska finnas tillgänglig för alla.
(Utdrag ur Bibliotekslag SFS 2013:801)*

Idag förverkligas målet genom:

- Organiserad verksamhet riktad mot barngrupper – BVC, förskolegrupper, skolklasser.
- Bredd i programverksamhet – variation i kulturuttryck, teman, inbjudna gäster, programverksamhet i andra lokaler, utomhus.
- Utåtriktad marknadsföring via ett flertal kanaler – hemsida, sociala medier, press, affischering.
- God service – välkomnande värdskap gentemot alla biblioteksanvändare.

Under 2016-2020 ska biblioteket:

- Etablera organiserad samverkan med andra kommunala verksamheter för att nå de grupper de har kontakt med - utbyte mellan verksamheterna.
- Utåtriktad verksamhet – synliggöra bibliotekets resurser på olika sätt och på olika platser utanför biblioteket, biblioteket en synlig del i det lokala samhället, dialog om biblioteket med invånarna, kreativ och målinriktad marknadsföring.
- Utarbeta en strategi för att nå ut med bibliotekets verksamhet i alla delar av kommunen.
- Erbjudna och marknadsföra nya medieformer som följer samhällets utveckling.

Strategiska samverkanspartners:

- Regionbibliotek Jönköpings län
- Kommunförvaltningen
- Aneby kommuns kommunikationsteam
- Aneby kommuns näringslivsansvarig
- Specialist på offentliga miljöer
- Lokala studieförbund och föreningar

5. Aneby bibliotek ska ha en god verksamhet för sina prioriterade grupper

4§ Biblioteken i det allmänna biblioteksväsendet ska ägna särskild uppmärksamhet åt personer med funktionsnedsättning, bland annat genom att utifrån deras olika behov och förutsättningar erbjuda litteratur och tekniska hjälpmedel för att kunna ta del av information.

5§ Biblioteken i det allmänna biblioteksväsendet ska ägna särskild uppmärksamhet åt de nationella minoriteterna och personer som har annat modersmål än svenska, bland annat genom att erbjuda litteratur på

- 1. de nationella minoritetsspråken,*
- 2. andra språk än de nationella minoritetsspråken och svenska, och*
- 3. lättläst svenska.*

(Utdrag ur Bibliotekslag SFS 2013:801)

Idag förverkligas målet genom:

- Anpassade medier och anpassad teknik – litteratur i olika format anpassad för personer med läsnedsättning tillgängligt fysiskt och digitalt, litteratur på olika språk, digitala tidskrifter på en mängd språk, parallella medier, litteratur på lätt svenska, möjlighet att beställa efterfrågad litteratur från andra bibliotek, trådlöst nätverk.
- Information på olika språk – biblioteksinformationsfoldrar, foldrar om barns läsning.
- Personalens kompetens – god service, god kunskap om tillgängliga hjälpmedel och förmedling av dessa, möjlighet till tillämpning av språkkunskaper.
- Programverksamhet för prioriterade grupper – språkcaféer, språkpromenader, fokus på möten och samtal på svenska.

Under 2016-2020 ska biblioteket:

- Formulera och implementera en plan för verksamhet riktad mot personer med olika typer av funktionsvariationer.
- Utforska behov av medier på och aktiviteter riktade mot de nationella minoriteterna.
- Prova, utvärdera och utveckla olika typer av interaktiva metoder för arbete med integration.
- Tillgängliggöra information om och från biblioteket på ett flertal språk.
- Verka för att erbjuda tekniska hjälpmedel för att ta del av information.

- Aktivt delta i nätverk med verksamhet riktad mot bibliotekens prioriterade målgrupper.
- Kompetensutveckla personal inom, exempelvis, anpassade resurser, tekniska hjälpmedel, process vid asylsökande, partners att samverka med och hänvisa till.

Strategiska samverkanspartners:

- Internationella biblioteket
- Regionbibliotek Jönköpings län
- Krösabiblioteken
- BVC, familjecentralen, förskolan, öppna förskolan, skolan
- Aneby kommuns sociala avdelning
- Aneby kommuns SFI-utbildning
- Lokala studieförbund och föreningar

6. Aneby bibliotek ska vara tillgängligt

6§ Varje kommun ska ha folkbibliotek. Folkbiblioteken ska vara tillgängliga för alla och anpassade till användarnas behov.

Folkbibliotekens utbud av medier och tjänster ska präglas av allsidighet och kvalitet.

(Utdrag ur *Bibliotekslag SFS 2013:801*)

Idag förverkligas målet genom:

- Meröppet – möjlighet för invånarna att bruka bibliotekets lokaler och resurser då det är obemannat.
- Tillgängliga medier och aktiviteter – digitala medier, anpassade medier, tekniska hjälpmedel, medier på olika språk, möjlighet att låna från andra bibliotek, kostnadsfria kulturarrangemang.
- Tillgänglig personal – bemannade öppettider, personal tillgänglig via digitala och sociala medier, god kunskap om tillgängliga resurser.
- Användarinflytande – dialog med användarna, användarenkäter, inköpsförslag.

Under 2016-2020 ska biblioteket:

- Utveckla plan för strategiskt arbete med meröppet som verktyg – utvärdering och utveckling av arbetsform, marknadsföring, inspiration kring hur bibliotekets lokaler kan nyttjas under meröppetid, trygghet.
- Sträva mot framkomlighet i bibliotekslokalen – utrymmen i lokalen, placering av medier och tekniska hjälpmedel.

- Skapa tydlighet i bibliotekslokalen – guidande, enhetlig och relevant skyltning.
- Utvärdera formulering av informationstexter – lättillgängligt språk, olika språk.
- Utveckla dialogen med användare och potentiella användare – skapa olika former för interaktion mellan bibliotekspersonal och användare, kontinuerligt uppmuntra och efterfråga synpunkter.
- Synas – bemannade öppettider som motsvarar användarnas behov, informationsdisk som främjar interaktion mellan användare och bibliotekspersonal och ett aktivt arbetssätt, utåtriktat och uppsökande arbete, kreativ marknadsföring.
- Ha ett kontinuerligt kollegialt samtal kring tillgänglighet – medvetenhet, normkreativitet, anpassning av verksamhet utifrån behov och i samklang med samhällsutvecklingen.

Strategiska samverkanspartners:

- Biblioteksanvändare
- Specialist på offentliga miljöer
- Aneby kommuns kommunikationsteam
- Internationella biblioteket
- Regionbibliotek Jönköpings län
- Höglandets IT

7. Aneby bibliotek ska arbeta aktivt för barn och ungdomar

8§ Folkbiblioteken ska ägna särskild uppmärksamhet åt barn och ungdomar för att främja deras språkutveckling och stimulera läsning, bland annat genom att erbjuda litteratur utifrån deras behov och förutsättningar.

(Utdrag ur *Bibliotekslag SFS 2013:801*)

Idag förverkligas målet genom:

- Personalresurser riktade mot barn och ungdomar – kompetens om och fokus på målgruppen, medier för målgruppen, förmedling av medier i rätt form och på rätt nivå, läslust och språkutveckling.
- Uppsökande arbete riktat mot små barn och deras vårdnadshavare – föräldramöten, biblioteksvisningar, medieutlån till verksamheter som arbetar med små barn.

- Aktiviteter riktade mot barn och ungdomar – högläsning, läsutmaningar, skapande-aktiviteter, föreställningar, författarbesök.
- Ett rikt mediebestånd – litteratur utifrån önskemål, behov och förutsättningar.

Under 2016-2020 ska biblioteket:

- Nå nya användare – utåtriktad verksamhet till ungdomar, aktiviteter riktade till hela familjen.
- Utveckla arbetet riktat till barn och ungdom med behov av förmedling av tekniska hjälpmedel och anpassad litteratur, med fokus på läslust, språkutveckling och information.
- Ha synlig och tillgänglig personal – i biblioteket under bemannade öppettider, på bibliotekets aktiviteter, i utåtriktad verksamhet.
- Implementera *Läsfrämjandestrategi för Aneby folkbibliotek* med fokus på barn och ungdomar i årliga verksamhetsplaner.
- Utveckla verksamhet riktad mot läsande förebilder – bokprat för pedagoger, föräldramöten.
- Arbeta med ett vidgat textbegrepp med berättelsen i fokus – muntligt berättande, teater, film, ljud och med ny teknik som verktyg.
- Utveckla biblioteksrummet – barn- och ungdomsavdelningar för läslust, inspiration, kreativitet, synliggöra det digitala medieutbudet på barn- och ungdomsavdelningarna, tydlig medieplacering anpassad efter målgruppens förutsättningar och söksätt.

Strategiska samverkanspartners:

- BVC, familjecentralen, förskolan, öppna förskolan, skolan
- Aneby kommuns kultur- och fritidsverksamhet
- Regionbibliotek Jönköpings län
- Barn- och ungdomsbibliotekarier
- Specialist på offentliga miljöer
- Höglandets IT

Skolbibliotek

I Aneby kommun finns fem grundskolor som gemensamt täcker årskurs F-9. Enligt skollagen och bibliotekslagen ska alla elever, i bland annat grundskolan och grundsärskolan, ha tillgång till skolbibliotek.

(Skolbibliotek 10§ *Bibliotekslag SFS 2013:801*, 2 kap Huvudmän och ansvarsfördelning 36§ *Skollag SFS 2010:800*).

Under 2016-2020 ska skolbiblioteken utveckla:

- Bemanning – alla skolor ska ha personal som är ansvarig för skolbiblioteket, all skolbibliotekspersonal ska ha tid avsatt för arbete med skolbiblioteket.
- Tillgänglighet – skolbiblioteket ska vara regelbundet bemannat, skolbiblioteket ska vara öppet under rasttid.
- Medier – skolbiblioteket ska erbjuda medier i olika format för olika sätt att läsa, skolbiblioteket ska tilldelas ett årligt medieanslag, av skolans budget.
- Pedagogisk resurs – skolbiblioteket och skolbibliotekspersonalen ska regelbundet användas som en självklar resurs i skolans pedagogiska arbete i flertalet skolämnen och integreras i arbetet med elevernas läsförmåga, språkutveckling och informationskompetens.

Utvärdering och uppföljning av biblioteksplanen

För att säkerhetsställa genomförandet av antagen biblioteksplan ska denna följas upp kontinuerligt. Detta görs genom formulering och genomförande av mätbara aktiviteter i respektive biblioteksverksamhets årliga verksamhetsplaner. Utvärdering av biblioteksplanen ska finnas med som en årlig aktivitet i respektive biblioteksverksamhets verksamhetsplan. Syftet med årlig utvärdering är att skapa ett genomarbetat och relevant underlag inför framtagandet av en ny biblioteksplan år 2020.

Länkar

- [Bibliotekslag SFS 2013:801](#)
- [Strategisk plan: Aneby kommun 2015-2018](#)
- [Ett gott liv i en hållbar kommun: Översiktsplan för Aneby kommun](#)
- [Gemensam läsfrämjandeplan antagen av folkbiblioteken i Jönköpings län och Regionbibliotek Region Jönköpings län, 1 januari 2016-31 december 2017](#)
- [Skollag SFS 2010:800](#)
- [Regional biblioteksplan Jönköpings län 2015-2017](#)

Bilaga

- *Läsfrämjandestrategi för Aneby folkbibliotek*